

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ ІДУ НД ЦЗ
26.05.2020 № 71

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
В ІНСТИТУТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ З ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Розглянуто та схвалено на засіданні
Вченої ради Інституту державного
управління та наукових досліджень з
цивільного захисту

«26» травня 2020 року
Протокол № 1

Розглянуто та схвалено на засіданні
Методичної ради Інституту
державного управління та наукових
досліджень з цивільного захисту

«21» травня 2020 року
Протокол № 1

ЗМІСТ

№ п.п.	Назва	Стор.
1.	Вступна частина.	3
2.	Об'єкти контролю якості.	4
2.1.	Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.	4
2.2.	Розробка, моніторинг та перегляд освітніх програм.	5
2.3.	Розробка, моніторинг та перегляд навчальних та робочих навчальних планів.	8
2.4.	Розробка навчальних програм.	8
2.5.	Розробка робочих програм.	9
2.6.	Забезпечення умов обрання слухачами вибіркового навчальних дисциплін та академічної мобільності.	12
2.7.	Інформаційне забезпечення освітньої діяльності	13
2.8.	Розвиток науково – інноваційної діяльності.	14
2.9.	Розвиток міжнародних зв'язків та стратегічного партнерства.	15
2.10.	Контроль та вдосконалення процесів викладання і навчання. Проведення відкритих занять.	16
2.11.	Удосконалення кадрової політики.	18
2.12.	Забезпечення підвищення кваліфікації та фахової майстерності науково – педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ.	19
2.13.	Забезпечення публічності інформації про діяльність ІДУ НД ЦЗ.	19
2.14.	Забезпечення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в ІДУ НД ЦЗ.	19
2.15.	Система оцінювання знань і вмінь слухачів.	19
2.16.	Співпраця з роботодавцями щодо контролю за якістю підготовки фахівців.	21
2.17.	Готовність кафедр до навчального року.	21
2.18.	Контроль процесів розробки, оприлюднення, виконання та зберігання розкладів навчальних занять.	22
3.	Організація та проведення контролю за якістю навчального процесу.	23
4.	Самооцінка ефективності діяльності із забезпечення якості вищої освіти.	24

1. Вступна частина

1.1. Одним з основних принципів освітньої діяльності Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (далі – ІДУ НД ЦЗ) є підвищення якості надання освітніх послуг.

Для втілення політики забезпечення якості вищої освіти необхідне розуміння кожного співробітника ІДУ НД ЦЗ, що від їх готовності, бажання і здатності забезпечити реалізацію освітньо-професійних і освітньо-наукових програм на належному рівні і створення умов, які б сприяли здобувачам другого та третього рівнів вищої освіти досягти передбачених цими програмами результатів, а також від наявності повного, своєчасного і відчутного визнання внеску у здійснювану роботу всіх учасників освітнього процесу, залежить якість вищої освіти і місце ІДУ НД ЦЗ у загальній системі вищої освіти.

1.2. Положення про систему контролю якості навчального процесу в Інституті державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (далі - Положення) розроблено відповідно до:

- Закону України «Про вищу освіту» від 01.07. 2014 № 1556-VII;
- постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 347 від 10.05.2018);
- Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»
- Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.01.2013 № 48;
- наказу МВС України від 21.10.2014 № 1112 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання» (із змінами, внесеними згідно з наказом МВС України № 302 від 23.04.2019);
- Положення про організацію освітнього процесу в ІДУ НД ЦЗ;
- Статуту ІДУ НД ЦЗ;
- Колективного договору між керівництвом та трудовим колективом ІДУ НД ЦЗ;
- Правил внутрішнього розпорядку ІДУ НД ЦЗ.

1.3. Система контролю за якістю передбачає координацію роботи всіх структурних підрозділів, на які покладено відповідальність за належне проведення навчальних занять. Контроль за якістю надання освітніх послуг проводиться керівництвом ІДУ НД ЦЗ, співробітниками навчально-методичного відділу, керівниками кафедр, керівниками навчальних груп. За результатами контролю, навчально-методичним відділом здійснюється підготовка аналітичних і статистичних звітних даних, а також обґрунтування

пропозицій щодо покращення організації та проведення навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ.

1.4. Система контролю за якістю навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ відповідно до Закону України «Про вищу освіту» передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних (на другому (магістерському) рівні вищої освіти) та освітньо-наукових (на третьому рівні вищої освіти (аспірантура)) програм;
- 3) оцінювання та атестація науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи, за кожною освітньо-професійною та освітньо-науковою програмою;
- 6) забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні та освітньо-наукові програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 7) забезпечення дотримання академічної доброчесності співробітниками ІДУ НД ЦЗ та здобувачами другого (магістерського) та третього (аспірантура) рівнів вищої освіти;
- 8) удосконалення планування освітньої діяльності;
- 9) розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом;
- 10) інших процедур і заходів.

1.5. Ієрархія структури системи контролю за якістю навчального процесу визначається відповідно до Статуту ІДУ НД ЦЗ, Положень про структурні підрозділи, на які покладено відповідальність за належне проведення навчальних занять, посадових інструкцій тощо.

2. Об'єкти контролю якості

До об'єктів контролю якості навчального процесу відносяться:

2.1. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.

Навчально-методичне забезпечення включає документи, визначені нормативно-правовими актами з питань вищої освіти:

- державні стандарти вищої освіти (при наявності) для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до національної рамки кваліфікації;
- освітні програми;
- навчальні програми (програми підвищення кваліфікації, програми навчання);
- програми навчальної, переддипломної та інших видів практик;
- навчальні плани;
- робочі навчальні плани;

- робочі програми;
- силабуси;
- навчально-методичні матеріали (далі – НММ): конспекти лекцій, методичні матеріали до семінарських і практичних занять, індивідуальні завдання для самостійної роботи слухачів, засоби діагностики (контрольні завдання) до семінарських, практичних занять, завдання до проведення проміжного та підсумкового контролю, методичні вказівки (інструктивно-методичні матеріали) щодо виконання випускних (кваліфікаційних) робіт, методичні вказівки щодо виконання курсових робіт (проектів), тематика курсових, навчальні, навчально-наочні, методичні посібники, презентації; рекомендована література (основна, додаткова, електронні освітні ресурси, Internet ресурси тощо, аудіо- та відеоматеріали, інші матеріали, необхідність яких визначають науково-педагогічні працівники, кафедра, ІДУ НД ЦЗ).

Відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», ІДУ НД ЦЗ має право самостійно вирішувати питання складу та змісту НММ освітнього процесу з урахуванням вимог законодавства. При цьому варто враховувати специфіку ІДУ НД ЦЗ, галузі знань та/або спеціальності, конкретної освітньої програми та ін. НММ оформлюються відповідно до робочих навчальних планів освітніх програм, робочих програм, рекомендацій Міністерства освіти і науки України, вимог ІДУ НД ЦЗ.

Розробник НММ несе персональну відповідальність за відповідність матеріалів стандартам (робочим навчальним планам та програмам; формам, рекомендованих ІДУ НД ЦЗ), своєчасність їх розробки, доопрацювання, оновлення тощо.

Складові навчально-методичного забезпечення можуть бути об'єктами авторського права, якщо вони є творами у галузі науки, літератури та/або мистецтва, зазначеними у ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права або у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності.

2.2. Розробка, моніторинг та перегляд освітніх програм.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Розробка, моніторинг та перегляд освітніх програм здійснюється за наступними критеріями:

- достатність визначеного в освітній програмі обсягу кредитів ЄКТС для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- охоплення, визначеного освітньою програмою, переліку компетентностей випускника, що визначені у результаті зворотного зв'язку з роботодавцями, випускниками та здобувачами вищої освіти;

- відповідність змісту підготовки здобувачів вищої освіти вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю (за наявністю), а також змісту, що визначено у результаті зворотного зв'язку з роботодавцями та випускниками;
- відповідність форми атестації здобувачів вищої освіти вимогам стандарту вищої освіти (за наявністю) за спеціальністю.

Освітні програми розробляються за формами, рекомендованими Міністерством освіти і науки України.

Відповідальність за повноту та своєчасність розробки освітньої програми покладається на гаранта освітньої програми, який забезпечує повноту та взаємозв'язок структурних компонентів освітньої програми.

Періодичний перегляд освітніх програм спрямовується на розв'язок наступних питань:

- зростання привабливості освітніх програм ІДУ НД ЦЗ для потенційних споживачів;
- урахування світових тенденцій розвитку освітніх програм та розвитку галузі і суспільства;
- забезпечення академічної мобільності слухачів;
- урахування результатів зворотного зв'язку із випускниками і роботодавцями;
- підвищення конкурентоздатності випускників на ринку праці.

Процедура розробки, моніторингу і періодичного перегляду освітніх програм включає такі кроки:

- обґрунтування змісту освітньої програми підготовки з урахуванням точок зору роботодавців, фахівців і академічної спільноти на регіональному, національному та європейському рівнях;
- визначення профілю програми підготовки відповідно до рівня кваліфікацій що надаються та з урахуванням типових видів занять випускників.
- визначення компетентностей, які мають бути досягнуті в результаті підготовки, та є необхідними для визнання кваліфікації.
- визначення кінцевих результатів навчання за відповідними освітніми програмами та спеціалізаціями.
- визначення критеріїв, за якими оцінюється досягнення слухачами цілей освітньої програми.

Якість та відповідність освітніх програм Національній рамці кваліфікацій вищої освіти забезпечується проектною групою та особисто її керівником–гарантом освітньої програми. Вимоги до діяльності гаранта освітньої програми і проектної групи визначаються Законом України «Про вищу освіту» та Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187.

Гарант освітньої програми відповідає за контроль дотримання ліцензійних вимог під час започаткування та провадження освітньої діяльності за відповідною освітньою програмою.

Метою створення та функціонування проектної групи є організація діяльності з розробки і реалізації освітньої програми, забезпечення і контролю

якості загальної і професійної підготовки випускників.

Завідувач випускаючої кафедри здійснює керівну і наглядову функцію за діяльністю проектних груп, відповідає за повну та якісну реалізацію покладених на проектну групу функцій.

Керівником проектної групи (гарант освітньої програми) призначається штатний співробітник ІДУ НД ЦЗ – науково-педагогічний працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років, може одночасно бути гарантом лише однієї освітньої програми.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) за освітньою програмою другого(магістерського) рівня освітнього ступеня магістр повинен мати:

- науковий ступінь та/або вчене звання (доктор наук та/або професор) за відповідною або спорідненою спеціальністю;

- стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) за освітнім і науковим ступенем доктор філософії повинен мати:

- науковий ступінь та вчене звання за відповідною або спорідненою спеціальністю;

- стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років.

Основними завданнями проектної групи є:

- забезпечення відповідності змісту програми стандарту вищої освіти;

- загальне керівництво змістом освітньої програми: актуалізація варіативної компоненти у відповідності до потреб ринку праці.

- координація роботи з розробки освітньої програми та її навчально-методичного забезпечення;

- визначення кадрового забезпечення й умов реалізації освітньої програми;

- організація заходів, спрямованих на просування освітньої програми на ринку освітніх послуг;

- організація самоаналізу освітньої програми з метою контролю якості підготовки.

Перегляд освітніх програм з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації. Освітня програма може щорічно оновлюватися в частині усіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів. Підставою для оновлення освітньої програми можуть бути:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми; рішення Вченої ради ІДУ НД ЦЗ; обґрунтовані пропозиції науково-педагогічних працівників, які її реалізують; пропозиції слухачів, які навчаються за даною освітньою програмою та рекомендації експертів з акредитації Національного агентства з якості вищої освіти;

- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

Один примірник освітньої програми зберігається у навчально-методичному відділі, другий – на відповідній кафедрі. Обов'язковою вимогою Національного агентства з якості вищої освіти є розміщення освітньої програми на сайті ІДУ НД ЦЗ.

За результатами перегляду освітніх програм виконується оновлення навчальних планів та робочих навчальних планів.

2.3. Розробка, моніторинг та перегляд навчальних та робочих навчальних планів.

Навчальний план є нормативним документом, який визначає зміст навчання та регламентує організацію освітнього процесу. Розробка навчальних планів регламентується стандартами вищої освіти, наказами, інструктивними листами та положеннями Міністерства освіти і науки України. Навчальні плани складаються окремо для кожної спеціальності та затверджуються Вченою радою ІДУ НД ЦЗ.

Структура та зміст навчальних планів в ІДУ НД ЦЗ передбачає наявність вибіркових дисциплін, перелік яких визначається на підставі інформації щодо потреб ринку праці, вимог підприємств, організацій та установ-роботодавців, залежно від специфіки спеціальності та спеціалізації (не менше 25% від загального обсягу кредитів освітньо- професійної програми).

Для всіх спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців в ІДУ НД ЦЗ, на кожний навчальний рік складаються робочі навчальні плани підготовки фахівців відповідно до вимог стандартів вищої освіти. До травня поточного навчального року керівники випускових кафедр уточнюють навчальні плани підготовки фахівців на наступний навчальний рік. Після проведення ґрунтовного аналізу результатів моніторингу якості підготовки фахівців визначаються основні недоліки у їх підготовці та розробляються шляхи їх виправлення, за результатами чого вносяться відповідні зміни до робочих навчальних планів підготовки фахівців, за якими проводився освітній процес у попередні роки.

Розроблені навчальні та робочі навчальні плани керівники випускових кафедр подають до навчально-методичного відділу, працівники якого перевіряють їх відповідність вимогам чинних нормативних актів.

Навчальні плани, робочі навчальні плани та графіки навчального процесу погоджуються заступниками начальника ІДУ НД ЦЗ та передаються на розгляд та затвердження Вченою радою ІДУ НД ЦЗ.

Один примірник навчального та робочого навчального плану зберігається у навчально-методичному відділі, другий – на відповідній кафедрі.

2.4. Розробка навчальних програм.

Навчальна програма - документ, затверджений начальником ІДУ НД ЦЗ, який визначає зміст і обсяг навчального матеріалу з кожної дисципліни (для програм підвищення кваліфікації та програми навчання - з кожної теми), розподіл його за роками, розділами і темами (для програм підвищення

кваліфікації, програми навчання – за складовими), а також перелік знань, умінь і навичок.

Навчальні програми розробляються відповідними кафедрами з урахуванням вимог Міністерства освіти і науки України, Державної служби з надзвичайних ситуацій України, замовника, ІДУ НД ЦЗ, розглядаються Методичною радою, схвалюються Вченою радою та затверджуються начальником ІДУ НД ЦЗ. За потребою програми погоджуються з замовником.

Структурування програм за розділами, темами здійснюється на основі виділення інформації, необхідної і достатньої для всебічної характеристики об'єктів вивчення з точки зору професійної діяльності.

Навчальні програми затверджуються у наступному порядку:

1. візування розробниками;
2. попереднє обговорення та схвалення на випусковій кафедрі (дата, № протоколу);
3. розгляд та схвалення рішенням Методичної ради (дата, № протоколу);
4. схвалення Вченою радою (дата, № протоколу);
5. затвердження начальником ІДУ НД ЦЗ.
6. погодження з замовником (за потребою).

Примірник навчальної програми (для програм підвищення кваліфікації та програми навчання) зберігається у навчально-методичному відділі, копія – на відповідній кафедрі.

Примірники навчальних програм дисциплін освітніх програм зберігаються на відповідній кафедрі, електронні версії – у навчально-методичному відділі.

2.5. Розробка робочих програм.

Робочі програми дисциплін розробляються відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України (лист Міністерства освіти і науки України від 09.07.2018 № 1/9-434 «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»), а саме:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом ІДУ НД ЦЗ, який розробляється і затверджується у порядку, визначеному даним Положенням.

Варто дотримуватися загального обсягу робочої програми навчальної дисципліни від 5 до 20 сторінок з урахуванням обсягу дисципліни. Основним призначенням робочої програми навчальної дисципліни є: ознайомлення здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу зі змістом освіти, критеріями та засобами оцінювання результатів навчання тощо; встановлення відповідності змісту освіти освітній програмі та стандартам вищої освіти під час акредитації; встановлення відповідності при зарахуванні результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання).

Робочі програми навчальних дисциплін мають щорічно оновлюватися з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх

програм і, зокрема, отриманих від здобувачів освіти та інших стейкхолдерів побажань та зауважень. В окремих випадках за рішенням ІДУ НД ЦЗ робочі програми можуть затверджуватися на декілька (до п'яти) років, а щорічні оновлення оформлюватись у вигляді додатків до них.

2. Структура робочої програми навчальної дисципліни.

У структурі робочої програми навчальної дисципліни необхідно передбачати наявність таких складників:

- загальна інформація;
- назва навчальної дисципліни,
- повна назва Інституту,
- кафедра, яка відповідає за дисципліну,
- назва освітньої програми,
- інформація про погодження та затвердження,
- мова навчання;
- розробник(и) - викладач чи викладачі, які розробили робочу програму;
- мета вивчення дисципліни;

Для обов'язкових дисциплін у цьому пункті варто стисло зазначити місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Зокрема, тут можуть бути наведені визначені освітньою програмою компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна. Для вибіркових дисциплін може бути наведено коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни.

- обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова).
- очікувані результати навчання з дисципліни;

Формулювання результатів навчання має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх. Формулювання результатів навчання мають зазначити рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

- критерії оцінювання результатів навчання;

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни; Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

- засоби діагностики результатів навчання;

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- комплексні іспити;

- стандартизовані тести
  - наскрізні проекти;
  - командні проекти;
  - аналітичні звіти, реферати, есе;
  - розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
  - презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
  - студентські презентації та виступи на наукових заходах;
  - розрахункові роботи;
  - завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
  - інші види індивідуальних та групових завдань.
- програма навчальної дисципліни: основні теми дисципліни, у тому числі (за наявності) теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових завдань;
- форми поточного та підсумкового контролю;
  - інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою);
  - рекомендовані джерела інформації.

3. Розроблення та затвердження робочої програми.

Робочі програми навчальних дисципліни розробляються як окремий документ в електронній та паперовій формі і зберігаються паперовій формі на відповідних кафедрах, електронній формі - в навчально-методичному відділі.

Робочі програми навчальних дисципліни затверджуються у наступному порядку:

1. візування розробниками;
2. попереднє обговорення та схвалення на випусковій кафедрі (дата, № протоколу);
3. розгляд та схвалення рішенням Методичної ради (дата, № протоколу);
4. схвалення Вченою радою (дата, № протоколу);
5. затвердження начальникам ІДУ НД ЦЗ.
6. Погодження з замовником (за потребою).

Для зручності слухачів розробляються силабуси навчальних дисциплін освітніх програм.

4. Силабус є стислим описом компоненти освітньої програми, частиною навчально-методичного комплексу, який містить основні характеристики дисципліни і має на меті допомогти здобувачеві вищої освіти другого (магістерського) та третього (аспірантура) рівнів вищої освіти в організації його навчальної діяльності.

Силабус як узагальнення змісту навчальної дисципліни повинен бути коротким і зрозумілим для здобувача другого (магістерського) та третього (аспірантура) рівнів вищої освіти, тому його побудова максимально відповідає на його запитання про навчальну дисципліну і, водночас, відображає необхідні складові.

При формуванні силабусу використовуються чинні стандарти вищої освіти, освітньо-професійні, освітньо-наукові програми та/або програми

навчальних дисциплін, передбачених навчальними планами спеціальностей для другого і третього рівнів вищої освіти.

При формуванні силабусу навчальної дисципліни здобувач другого (магістерського) та третього (аспірантура) рівнів вищої освіти повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

5. Робочі програми (за програмами підвищення кваліфікації та програми навчання) мають таку ж саму структуру, але:

- зазначається назва не освітньої, а навчальної програми,
- визначається не статус (дисципліни), а належність теми до відповідної складової навчальної програми (може присвоюватися шифр, наприклад, галузева складова – ГС).

Робочі програми та силабуси не є об'єктами авторського права та інтелектуальної власності, що впливає із ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права.

Примірник робочої програми (для програм підвищення кваліфікації та програми навчання) зберігається у навчально-методичному відділі, копії – на відповідних кафедрах.

Примірники робочих програм дисциплін освітніх програм та силабусів зберігаються на випускових кафедрах, їх електронні версії - у навчально-методичному відділі.

2.6. Забезпечення умов обрання слухачами вибіркового навчальних дисциплін та академічної мобільності.

Освітня програма з будь-якої спеціальності містить нормативну (обов'язкову) та варіативну (вибіркову) складові, що формуються випусковою кафедрою. Обсяг дисциплін вільного вибору слухачів складає не менше 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньої програми відповідного рівня вищої освіти. Навчальні дисципліни за вибором слухача – це дисципліни, які вводяться закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог особи для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, урахування регіональних особливостей тощо.

Вибіркові навчальні дисципліни професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями та спеціалізаціями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності слухача та його особистим інтересам, дозволяють у подальшому здійснювати впровадження спеціалізацій у межах базової спеціальності з метою формування компетентності здобувача відповідно до вимог ринку праці.

Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми слухач здійснює

при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії. Навчальний план розробляється на відповідний навчальний рік на підставі робочого навчального плану і включає всі обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни, обрані слухачем, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за певною спеціальністю, та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, державна атестація випускника).

Слухачі мають право обирати вибіркові дисципліни на весь період навчання за блоками. Дисципліни вільного вибору слухача представлені у навчальному плані відповідної спеціальності переліком дисциплін, що включає в себе як дисципліни відповідної випускової кафедри, так і дисципліни інших кафедр. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору слухача для конкретного семестру вказана в навчальному плані. Слухач має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку.

Для формування контингенту слухачів для вивчення вибірових дисциплін на наступний навчальний рік кафедри ознайомлюють їх з переліком вибірових дисциплін, викладання яких вони забезпечують, та їхніми силабусами, сприяють слухачам в одержанні в повному обсязі інформації про вибірову дисципліну. Для отримання більш детальної інформації слухачі мають право ознайомитись з навчальними та робочими навчальними програмами дисциплін, а також навчальними планами підготовки фахівців з інших спеціальностей.

Кафедри ІДУ НД ЦЗ здійснюють попередній запис слухачів на вивчення дисциплін вільного вибору. Мінімальна чисельність слухачів у групі з вивчення вибірових дисциплін повинна складати не менше 15 осіб.

Якщо слухач із поважної причини не зміг записатися вчасно, він, надавши відповідні документи, звертається до завідувача відповідної кафедри із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін. Слухач, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які вважаються базовими для його спеціальності, або з міркувань оптимізації навчальних груп.

Слухач в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова від запланованої дисципліни тягне за собою академічну заборгованість.

Випускова кафедра може дозволити слухачам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибіркові дисципліни, які прослухані в іншому закладі вищої освіти, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в ІДУ НД ЦЗ.

Випускова кафедра може дозволити перезарахування дисциплін у разі поновлення або переведення слухача.

Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови виконання ними функції споріднених компетентностей.

2.7. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності.

Інформаційне забезпечення освітньої діяльності в ІДУ НД ЦЗ створюється відповідно до технологічних вимог, встановлених ліцензійними умовами освітньої діяльності.

Інформаційна система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ІДУ НД ЦЗ забезпечує моніторинг якості, оперативний облік процесів та ресурсів, аналітичну обробку, оперативний пошук, передачу та надання необхідної інформації.

Інформаційна система ІДУ НД ЦЗ створює інформаційний простір, що базується на принципах системності, розвитку, сумісності, стандартизації та ефективності.

В ІДУ НД ЦЗ впроваджена система дистанційного навчання MOODLE, яка призначена для надання слухачам та викладачам доступу до ресурсів дистанційного навчання: навчально-методичних матеріалів та курсів, які викладаються в ІДУ НД ЦЗ.

Контроль за наявністю навчально-методичного забезпечення освітнього процесу та його доступністю для слухачів на інформаційних ресурсах ІДУ НД ЦЗ покладається на сектор дистанційного навчання ІДУ НД ЦЗ.

Бібліотека ІДУ НД ЦЗ здійснює інформаційне забезпечення навчально-виховного і наукового процесів шляхом якісного оперативного доступу до інформаційного простору користувачів – слухачів та науково-педагогічних працівників. Бібліотека забезпечує вільний доступ до електронного каталогу, електронних версій наукових досліджень професорсько-викладацького складу, який включає фонди і зібрання: автореферати дисертацій, звіти з наукових досліджень, методичні матеріали, монографії, навчальні видання, статті, наукові роботи слухачів, аспірантів, матеріали конференцій тощо.

ІДУ НД ЦЗ має офіційний веб-сайт, на якому розміщена основна інформація про його діяльність, а також нормативні документи та електронний ресурс.

Збереження наукових надбань Інститутської спільноти в мережі інтернет здійснюється шляхом функціонування репозитарію ІДУ НД ЦЗ. Система дистанційного навчання, репозитарій та сайт ІДУ НД ЦЗ побудовані на принципах:

- доступності для користувачів 24 години на добу, 7 днів на тиждень, цілий рік;
- повної відсутності реклами і спаму, надійного захисту персональних даних користувачів.

2.8. Розвиток науково – інноваційної діяльності.

Реалізація перспективних напрямків діяльності ІДУ НД ЦЗ передбачає перетворення його наукової діяльності в пріоритетний напрямок. Наукова діяльність та науково-дослідна робота в ІДУ НД ЦЗ мають базуватися на принципах актуальності, безперервності, інноваційності та стратегічної спрямованості на відповідність основним цілям державної науково-технічної

політики та світовим тенденціям.

Дане завдання досягається за рахунок:

- моніторингу діяльності наукового відділу ІДУ НД ЦЗ, проведення ретельного аналізу його кадрового, матеріально-технічного забезпечення та ефективності його функціонування;
- визначення перспективних напрямів наукових досліджень відповідно до вимог світової та вітчизняної наукової кон'юнктури;
- охоплення науково-дослідною роботою слухачів та науково-педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ;
- удосконалення системи організації та стимулювання наукових досліджень;
- підвищення рівня й удосконалення матеріально-технічного й інформаційного забезпечення фундаментальних й прикладних досліджень, посилення дослідницької компоненти у освітніх програмах підготовки фахівців;
- поглиблення міжнародного співробітництва у сфері наукових досліджень на основі виконання спільних наукових проектів, програм;
- залучення слухачів до участі у проведенні наукових досліджень, наукових конференціях, конкурсах наукових робіт слухачів тощо;
- стимулювання слухачів щодо підготовки до друку наукових статей, тез доповідей;
- забезпечення в межах освітньо-наукової програми можливостей для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів ІДУ НД ЦЗ;
- підвищення вимог щодо рекомендації випускників до навчання в аспірантурі ІДУ НД ЦЗ.

2.9. Розвиток міжнародних зв'язків та стратегічного партнерства.

Для реалізації даного завдання передбачається проведення наступних заходів:

- аналіз результативності та перспективності існуючих угод ІДУ НД ЦЗ (через Державну службу України з надзвичайних ситуацій) із закордонними партнерами;
- пошук нових форм роботи та нових зарубіжних партнерів з метою забезпечення додаткових джерел фінансування через отримання грантів і виконання спільних проектів;
- удосконалення якості мовної підготовки з англійської мови слухачів, науково-педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ;
- активізація коротко- та довгострокової участі наукових та науково-педагогічних працівників і слухачів ІДУ НД ЦЗ в програмах навчання, стажування, підвищення кваліфікації у закордонних вузах-партнерах;
- удосконалення системи інформування педагогічних працівників і слухачів ІДУ НД ЦЗ про існуючі міжнародні програми;
- підвищення міжнародного іміджу ІДУ НД ЦЗ шляхом інтенсифікації інформаційно-рекламної діяльності.

2.10. Контроль та вдосконалення процесів викладання і навчання. Проведення відкритих занять.

Контроль якості забезпечення освітньої діяльності в ІДУ НД ЦЗ здійснюється на рівнях:

1. Внутрішньокафедральний контроль.

Персональну відповідальність за якість підготовки та проведення занять, розкриття змісту, понять та термінів несе науково-педагогічний працівник, за яким закріплена дисципліна (тема), а також завідувач (начальник) кафедри, на який покладено відповідальність за належне проведення навчальних занять

Завідувач (начальник) кафедри здійснює контроль якості навчального процесу на кафедрі шляхом:

- перевірки виконання науково-педагогічними працівниками планів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи, про що повинні бути зроблені записи в індивідуальних планах науково-педагогічних працівників та у річних звітах кафедр, у протоколах засідань кафедр;

- перевірки підготовки науково-педагогічними працівниками робочих програм навчальних, формування навчально-методичного забезпечення кожної дисципліни (теми);

- перевірки наявності, рівня готовності і якості матеріалів дистанційних курсів в системі дистанційного навчання MOODLE;

- перевірки зарахування керівниками груп слухачів на навчання;

- відвідування занять кожного науково-педагогічного працівника протягом навчального року з охопленням перевіркою всіх видів навчальної роботи (лекції, практичні, консультації тощо). Взаємовідвідування проводяться не менше, ніж один раз на семестр, що фіксується в журналі контрольних та взаємних відвідувань занять кафедр;

- проведення відкритих занять, які обговорюються на засіданнях кафедр.

2. Контроль на рівні навчально-методичного відділу ІДУ НД ЦЗ.

Начальник та працівники навчально-методичного відділу здійснюють цей контроль шляхом:

- перевірки організації навчального процесу кафедрами: формування навчального навантаження кафедр, якість розподілу навантаження між науково-педагогічними працівниками;

- регулярного контролю дотримання розкладу занять науково – педагогічними працівниками;

- відвідування занять науково-педагогічних працівників;

- контролю дотримання вимог до документального оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;

- перевірки готовності навчально-методичної документації та номенклатури справ кафедр;

- наявності затверджених у встановленому порядку освітніх програм, навчальних планів та робочих навчальних планів за кожною спеціальністю;

- наявності затверджених у встановленому порядку графіків освітнього процесу;

- наявності навчальних програм (підвищення кваліфікації, програм

навчання) та відповідних робочих програм, робочих програм з дисциплін та їх відповідність елементам навчального процесу (лекції, семінари, практичні, самостійна та індивідуальна робота тощо);

3. Контроль на рівні начальника ІДУ НД ЦЗ та його заступників:

– дотримання вимог до документаційного оформлення результатів поточного та підсумкового контролю та наявності його повного комплекту;

– наявності організаційно-методичного забезпечення проведення всіх видів практик передбачених навчальними планами,

– наявності організаційно-методичного забезпечення проведення державної атестації за всіма освітніми рівнями відповідно галузевих стандартів, дотримання всіх вимог до комплекту документаційного забезпечення державної атестації.

4. Проведення відкритих занять.

Відкрите заняття – це одна з форм педагогічного контролю, метою якого є виявлення рівня професійної компетентності та педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників з метою подальшого удосконалення викладацької діяльності.

Такий контроль базується на 3 основних принципах:

– *систематичність*, що впорядковує навчання, стимулює мотивацію науково-педагогічних працівників та слухачів;

– *мотивація*, що спонукає науково-педагогічних працівників не заспокоюватися на досягнутому, а постійно самоудосконалюватися, професійно зростати;

– *всебічність*, коли оцінювання педагогічної діяльності науково-педагогічних працівників дозволяє розглянути її у комплексі, виявити, що заслуговує на увагу, може бути поширено а, з іншого боку, - які саме аспекти потребують подальшого коригування або удосконалення.

У процесі оцінювання заняття необхідною є присутність керівника кафедри та не менше двох науково-педагогічних працівників кафедри.

За видами відкриті заняття поділяються на пробні, поточні та показові.

Пробне - відкрите заняття, що проводиться претендентом на посаду науково-педагогічного працівника, новоприйнятим науково-педагогічним працівником для підтвердження свого рівня викладацької майстерності. Його особливістю є те, що особа, яка проводить таке заняття, може не мати викладацького досвіду. Головним тут виступає такий критерій, як демонстрація потенційної спроможності роботи на науково-педагогічній посаді. Пробні заняття проводяться за рішенням керівника кафедри з метою визначення підготовленості НПП та допуску його до проведення занять зі слухачами, а також розгляду організації та методики проведення занять з нових тем. Проведення пробного заняття при прийнятті на роботу нового науково-педагогічного працівника є обов'язковим. Можливе проведення пробного заняття без присутності слухачів. Тему пробного заняття та час його проведення визначає керівник кафедри, про що завчасно інформує заступника начальника з навчальної роботи та начальника навчально-методичного відділу.

Поточне - відкрите заняття, що проводиться науково-педагогічним

працівником кафедри відповідно до графіку один раз на навчальний рік;

Показове - відкрите заняття, що проводиться досвідченим науково-педагогічним працівником з метою демонстрації новітніх методик викладання і використання інноваційних освітніх технологій. Показове заняття виступає як своєрідна школа передового викладацького досвіду.

Проводиться відкрите заняття у звичайній діловій обстановці. Запрошені входять в аудиторію до початку заняття, займають заздалегідь підготовлені місця, обрані так, щоб менше відволікати увагу слухачів.

Запрошені повинні дотримуватися педагогічної етики: не втручатися в хід заняття, не висловлювати в присутності слухачів свого ставлення до роботи науково-педагогічного працівника.

Обговорення та аналіз відкритого заняття проходить у день його проведення, одразу після завершення заняття.

При обговоренні заняття питання повинні носити конкретний характер (про певні прийоми і методи роботи, конкретний навчальний матеріал даного заняття). Обговорення повинно стати обміном думками, дискусією.

Проекти графіків відкритих занять складаються керівниками кафедр на початку кожного навчального року з охопленням всього науково-педагогічного складу кафедри, остаточна дата та час проведення заняття визначається після затвердження розкладу, з вказанням теми, дати, часу та місця проведення такого заняття. При складанні графіку враховуються пропозиції щодо вибору теми і дати проведення відкритого заняття. Графіки проведення відкритих занять подаються до навчально-методичного відділу.

2.11. Удосконалення кадрової політики.

В основі формування та реалізації кадрової політики лежать принципи системності, інноваційності, соціальної захищеності працівників.

Основна мета кадрової політики ІДУ НД ЦЗ – залучення до навчального процесу найкращих науково-педагогічних працівників і створення умов для їх подальшого професійного росту.

Удосконалення кадрової політики ІДУ НД ЦЗ передбачає:

- здійснення системної, цілеспрямованої роботи по підготовці, підбору кадрів, формуванню кадрового резерву;
- проведення регулярної об'єктивної оцінки потенціалу науково-педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ;
- покращення кадрового забезпечення освітнього процесу докторами наук;
- удосконалення системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ в аспірантурі та докторантурі;
- посилення мотивації навчально-методичної, науково-дослідної роботи та стимулювання зростання професіоналізму кадрів.

Процедура відбору та призначення на посаду науково-педагогічних працівників регулюється «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ» та укладання з ними трудових договорів (контрактів).

Обрання на вакантні посади науково-педагогічних працівників проводиться за конкурсом. Оголошення про проведення конкурсу, терміни й умови його проведення публікуються в засобах масової інформації та офіційному сайті ІДУ НД ЦЗ.

Оцінювання досягнень науково– педагогічного персоналу здійснюється з метою виявлення та поширення досвіду кращих викладачів ІДУ НД ЦЗ, які ведуть заняття на високому науково-методичному рівні, впроваджують у освітній процес прогресивні технології навчання та результати наукових досліджень, широко застосовують новітні технічні засоби тощо. Оцінювання здійснюється згідно з Положенням про проведення конкурсу «Кращий викладач року».

Вдосконалення наявних та запровадження нових критеріїв атестації науково-педагогічних працівників з урахуванням кадрові вимог щодо забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

2.12. Забезпечення підвищення кваліфікації та фахової майстерності науково – педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ.

Основними завданнями підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ є удосконалення раніше набутих та набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань, досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у займаній посаді, формування та розвитку управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо.

Підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ здійснюється відповідно до Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту.

2.13. Забезпечення публічності інформації про діяльність ІДУ НД ЦЗ.

ІДУ НД ЦЗ забезпечує прозорість своєї освітньої діяльності, точність, об'єктивність і доступність пропонованої інформації для здобувачів вищої освіти, слухачів курсів підвищення кваліфікації, абітурієнтів та громадськості.

ІДУ НД ЦЗ має офіційний веб-сайт, який містить основну інформацію про його діяльність.

Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному сайті ІДУ НД ЦЗ, систематично оновлюється.

2.14. Забезпечення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в ІДУ НД ЦЗ.

Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти ІДУ НД ЦЗ передбачає реалізацію етичних принципів та визначених Кодексом академічної доброчесності Інституту

державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту правил, якими мають керуватися всі учасники освітнього та наукового процесів під час навчання, викладання та впровадження результатів наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень.

2.15. Система оцінювання знань і вмінь слухачів.

Принципи оцінювання результатів навчання

Принцип дієвості полягає у тому, що перевірка і оцінка знань слухачів та здобувачів другого (магістерського) і третього (аспірантура) рівнів вищої освіти мають стимулювати їх і викладачів до зусиль щодо досягнення у навчальній роботі нових успіхів.

Принцип систематичності виражається у тому, що перевірка і оцінка знань здійснюється планово, контроль має бути неперервним протягом усього процесу навчання, перевірка і оцінка знань провадяться у певній послідовності, з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики.

Принцип індивідуальності перевірки і оцінки знань означає, що викладач прагне глибокої і справедливої оцінки успіхів кожного слухача та здобувача другого (магістерського) та третього (аспірантура) рівнів вищої освіти, а не групи в цілому.

Принцип диференціювання полягає у визначенні кількісних і якісних різниць у знаннях, вміннях і навиках слухачів та здобувачів другого (магістерського) і третього (аспірантура) рівнів вищої освіти та їх оцінці.

Принцип об'єктивності означає, що кожна окрема оцінка має бути об'єктивною, тобто відповідати істинній якості і кількості засвоєних знань, вмінь і навичок. В іншому разі оцінка втрачає не тільки своє педагогічне значення, але і завдає шкоди освітньому процесу.

Принцип єдності вимог полягає у тому, що один і той самий рівень знань, вмінь і навичок має оцінюватись всіма викладачами однаково.

Система оцінювання знань і вмінь слухачів спрямована на ефективну реалізацію таких завдань:

- підвищення мотивації слухачів до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок;
- систематизацію знань та активне їх засвоєння;
- недопущення розбіжностей між завданнями, що виносяться на контроль, та робочою програмою;
- забезпечення відкритості контролю через ознайомлення слухачів з робочою програмою, формами контрольних заходів і критеріями оцінювання знань;
- подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань;
- забезпечення належних умов вивчення програмного матеріалу і підготовки до контрольних заходів шляхом їх розмежування за змістом й у часі;
- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей слухачів, розвитку їх творчого мислення;
- підвищення ефективності освітньої діяльності науково-педагогічних

працівників ІДУ Нд ЦЗ.

Всі види та форми контролю (визначені програмами) передбачають певну систему оцінювання знань і вмінь, яку відображено в робочих програмах.

Удосконалення системи оцінювання знань слухачів за конкретними напрямами підготовки (та/або видами навчальної роботи слухача) таким чином, щоб вони забезпечували прозорість процесу оцінювання; необхідну гнучкість системи оцінювання, її індивідуалізацію відповідно до специфіки і очікуваних результатів навчання; зворотний зв'язок зі слухачем (кожен слухач повинен мати можливість дізнатися причини, з яких його успішність була оцінена відповідною оцінкою).

2.16. Співпраця з роботодавцями щодо контролю за якістю підготовки фахівців.

З метою забезпечення високої якості професійної підготовки в ІДУ НД ЦЗ запроваджено комплексне співробітництво із зацікавленими підприємствами і організаціями – стратегічними партнерами шляхом об'єднання інтелектуального потенціалу, матеріальних, фінансових і корпоративних ресурсів партнерів.

Основними завданнями співробітництва є:

- розробка професійних вимог до фахівців;
- спільна розробка змісту, інформаційно-методичного і матеріально-технічного забезпечення вибіркової складової навчальних планів та програм ІДУ НД ЦЗ та оцінка їх якості;
- спільна реалізація і ресурсна підтримка навчальних програм, переддипломних практик слухачів та оцінка якості підготовки випускників;
- залучення слухачів до реальної виробничої і дослідницької діяльності;
- проведення спільних конференцій для слухачів, аспірантів і молодих вчених тощо.

У процесі реалізації співпраці з роботодавцями завідувачі (начальники) кафедр забезпечують:

- визначення стратегічних партнерів – підприємств і організацій, лідерів у своїй галузі та підписання з ними двосторонніх довготермінових договорів про співробітництво;
- спільну розробку змісту, інформаційно-методичного і матеріально-технічного забезпечення вибіркової складової навчальних планів;
- формування державного замовлення на календарний рік тощо.

2.17. Готовність кафедр до навчального року.

Метою проведення контролю готовності кафедр до навчального року є оцінювання стану планування організаційно-методичної та науково-методичної роботи.

У процесі контролю аналізується планування роботи кафедр за напрямами: навчальна, методична, наукова та організаційна робота; впровадження технічних засобів і методів активного навчання; методична

забезпеченість; рівень забезпечення навчальною літературою; стан підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ІДУ НД ЦЗ; модернізація аудиторій тощо.

Керівники структурних підрозділів, на які покладено відповідальність за належне проведення навчальних занять, готують звіти про готовність до нового навчального року, які розглядаються на навчально-методичних зборах та/або на засіданні Методичної ради ІДУ НД ЦЗ.

2.18. Контроль процесів розробки, оприлюднення, виконання та зберігання розкладів навчальних занять.

Розклад навчальних занять є основним документом, що регламентує та упорядковує хід виконання навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ за всіма формами навчання, освітніми програмами та програмами навчання, регулює навчальний процес відповідно затвердженому графіку по дням тижня, курсам, групам та аудиторіям.

Основними задачами розкладу навчальних занять є:

- дотримання затвердженого графіку навчального процесу;
- рівномірний розподіл навчального навантаження науково-педагогічних працівників;
- створення оптимальних умов для навчання слухачів та праці для науково-педагогічних працівників;
- ефективне використання аудиторного фонду ІДУ НД ЦЗ;
- дотримання санітарно-гігієнічних вимог проведення навчальних занять;
- доступність інформації про розклад занять для усіх учасників навчального процесу

За розробку, погодження, затвердження, оприлюднення, контроль та зберігання розкладів відповідає навчально-методичний відділ ІДУ НД ЦЗ.

1. етап – РОЗРОБКА:

фахівець навчально-методичного відділу за затвердженою формою, відповідно до робочих навчальних планів та робочих програм складає проєкт розкладу (зберігає зазначену структурно-логічну схему).

При складанні розкладу можуть бути враховані пропозиції окремих викладачів, пов'язані з їх участю в науковій, навчальній, методичній та організаційній діяльності та/або з сімейними обставинами за поданням завідувача (начальника) відповідної кафедри, за умови погодження цих пропозицій з начальником навчально-методичного відділу, заступником начальника ІДУ НД ЦЗ з навчальної роботи.

2. етап – ПОГОДЖЕННЯ (візування) та ЗАТВЕРДЖЕННЯ:

фахівець навчально-методичного відділу погоджує розклад з керівниками (начальниками) кафедр, науково-педагогічні працівники задіяні у даному навчальному процесі, та підписаний начальником навчально-методичного відділу документ передає заступнику начальника ІДУ НД ЦЗ з навчальної роботи. Розклади затверджуються начальником ІДУ НД ЦЗ.

Затверджений розклад навчальних занять є основним нормативним документом ІДУ НД ЦЗ, тому зміни до нього вносяться за погодженням із

заступником начальника ІДУ НД ЦЗ з навчальної роботи.

(Основними причинами для внесення змін до затвердженого розкладу навчальних занять можуть бути: відрядження, хвороба викладача, зміна навантаження, звільнення викладача, заміна аудиторії у зв'язку з особливостями організації навчального процесу або за санітарнотехнологічною потребою, організація виїзних занять, конференцій або інші причини).

3. етап – ОПРИЛЮДНЕННЯ:

з метою доведення розкладу до усіх учасників освітнього процесу затверджений у встановленому порядку розклад розміщується на інформаційному стенді у розділі «РОЗКЛАДИ», а електронна версія надається відповідним кафедрам. За вимогою слухача (або замовника освітньої послуги) і з дозволу начальника навчально-методичного відділу фахівець може додатково надати копію та/або електронну версію розкладу.

(При терміновому внесенні змін до розкладу (за 1 день до початку занять або менше) відповідальність за інформування осіб, які задіяні у відповідних змінах розкладу, покладається на відповідні структурні підрозділи, що ініціюють зміни).

4. етап – КОНТРОЛЬ ДОТРИМАННЯ РОЗКЛАДУ:

контроль дотримання розкладу навчальних занять проводиться з метою виявлення порушень та прийняття своєчасних заходів і проводиться:

керівником начальної групи – постійно;

керівником (начальником) відповідної кафедри – щоденно;

навчально-методичним відділом – не менше одного разу на тиждень;

керівництвом ІДУ НД ЦЗ – за потребою.

5. етап – ЗБЕРІГАННЯ:

після завершення навчання (не раніше) розклад вилучається з інформаційної дошки та передається методисту навчально-методичного відділу для подальшої роботи та зберігання.

3. Організація та проведення контролю за якістю навчального процесу.

Основними ланками, що забезпечують здійснення внутрішнього контролю за якістю освітнього процесу, є кафедри та їх викладацький склад, навчально-методичний відділ, Методична рада та Вчена рада ІДУ НД ЦЗ. Структурними підрозділами забезпечується аналіз змісту навчання, встановлення зв'язку між місією, цілями та компонентами освітніх програм; програм підвищення кваліфікації, програм навчання; оновлення організаційно - методичного забезпечення освітнього процесу, успішність реалізації передбачених програмами форм контролю якості здобувачів вищої освіти другого (магістерського) та третього (аспірантура) рівнів вищої освіти, а також результатів їх оцінювання, загальна задоволеність споживачів освітніх послуг, у т.ч. роботодавців. За результатами такого аналізу вносяться пропозиції щодо удосконалення існуючих чи запровадження нових навчальних дисциплін, зміни і доповнення до освітньо-професійних і освітньо-наукових програм.

Система контролю за якістю навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ є

багатоплановою і включає цілісну систему нормативних та методичних документів, що регламентують ефективне управління якістю; наявність необхідних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних, інформаційних, наукових, навчально-методичних тощо); організацію навчального процесу, яка відповідає сучасним вимогам освіти; контроль освітньої діяльності ІДУ НД ЦЗ та якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання (додаток1).

Система контролю за якістю навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ здійснюється на таких рівнях:

- перший – здобувачі вищої освіти, слухачі;
- другий – кафедри (гаранти освітніх програм, науково- педагогічні працівники, керівники навчальних груп);
- третій – завідувачі (начальники) кафедр, навчально-методичний відділ, Методична рада ІДУ НД ЦЗ;
- четвертий – начальник ІДУ НД ЦЗ, заступники начальника ІДУ НД ЦЗ;
- п'ятий – Вчена рада ІДУ НД ЦЗ.

На першому рівні організації системи контролю за якістю навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ здійснюються соціологічні опитування здобувачів вищої освіти.

Другий рівень здійснюється науково-педагогічними працівниками кафедр при безпосередньому керівництві гарантів освітніх програми та завідувачів (начальників) кафедр.

Третій рівень організації контролю за якістю навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ реалізується навчально-методичним відділом, Методичною радою ІДУ НД ЦЗ.

На четвертому рівні системи контролю за якістю навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ начальником ІДУ НД ЦЗ та його заступниками здійснюються процедури і заходи, які забезпечують дотримання вимог до забезпечення якості вищої освіти.

На п'ятому рівні системи контролю за якістю навчального процесу в ІДУ НД ЦЗ діяльність Вченої ради спрямована на успішне функціонування закладу, реалізацію державної політики у галузі освіти і науки та сфері цивільного захисту; залучення до розв'язання проблем освіти, науки та цивільного захисту широкої громадськості, провідних закладів вищої освіти різних форм власності, структурних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

4. Самооцінка ефективності діяльності із забезпечення якості вищої освіти.

Основною метою самооцінювання є виявлення недоліків та проблем (як у розрізі кафедр і викладачів, так і у розрізі освітніх програм підготовки) і пошук шляхів їхнього вирішення.

Самооцінка ефективності діяльності із забезпечення якості включає:

- об'єктивні показники (конкурс на зарахування, кількісні та якісні параметри контингенту студентів, кваліфікація персоналу, навчально-методичне і ресурсне забезпечення, показники відсіву слухачів тощо);

- результати соціологічних опитувань слухачів і викладачів;
- зовнішня оцінка.

До переліку необхідних заходів входять:

- відстеження динаміки процесів у часі за структурними підрозділами;
- запровадження на рівні кафедр процедури щорічного самооцінювання ефективності діяльності (реалізація визначених планів і встановлених завдань, виконання навчальної, дослідницької і управлінської функцій) з розглядом звітів на зборах трудового колективу, Вченої ради та Методичної ради;
- створення інформаційної системи забезпечення моніторингу якості, яка висвітлює задоволення слухачів освітніми програмами, за якими вони навчаються, якісний склад та ефективність роботи викладачів, наявні навчальні і матеріальні ресурси, ключові показники діяльності структурних підрозділів тощо.

Заступник начальника ІДУ НД ЦЗ
з навчальної роботи
полковник служби цивільного захисту

Сергій ЄРЕМЕНКО

СТРУКТУРА СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ІДУ НД ЦЗ

